

M. KIR. HONVÉD HUSZÁREZREDEK HÍRADÁSA AZ 1930-AS ÉVEK VÉGÉN

(rövid összefoglaló)

Az 1930-as évek végén kiadott harcászati és lovassági szabályzatok a lovasságot mozgékony, gyors, de alkalmi fegyvernemként határozták meg, alkalmazását csak a sajátosságainak és tulajdonságainak megfelelő feladatokra írták elő. A lovasság harctevékenységet döntő részben gyalog folytatott, így vezetése és híradása is nagymértékben hasonlított a gyalogsághoz.

A lovasság csapatteste a huszárezred volt. A m. kir. honvédség hadrendjében négy huszárezred volt, melyeket a magyar történelem meghatározó személyiségeiről neveztek el. (I. Ferenc József jászkun 1., Árpád fejedelem 2., Nádasdy Ferenc 3., Hadik András 4. honvéd huszárezred). A huszárezred ezredtörzsrre, két huszárosztályra és ezredközvetlen alosztályokra tagozódott. A huszárosztály három lovasszázadból állt, az ezredközvetlen alosztályokat a lovas géppuskás század, a lovas árkász század, egy páncéltörő ágyús század, egy huszárüteg, továbbá az ezred híradását létesítő és üzemeltető távbeszélő szakasz képezték.

A híradást a sikeres harctevékenység alapvető feltételének tekintették. A híradás biztosításához személyi (elsősorban lovas, valamint kerékpáros, motorkerékpáros, gépkocsis hírvivők) és műszaki híradó (rádió, távbeszélő, fénytávbeszélő, fényjelző) eszközöket használtak.

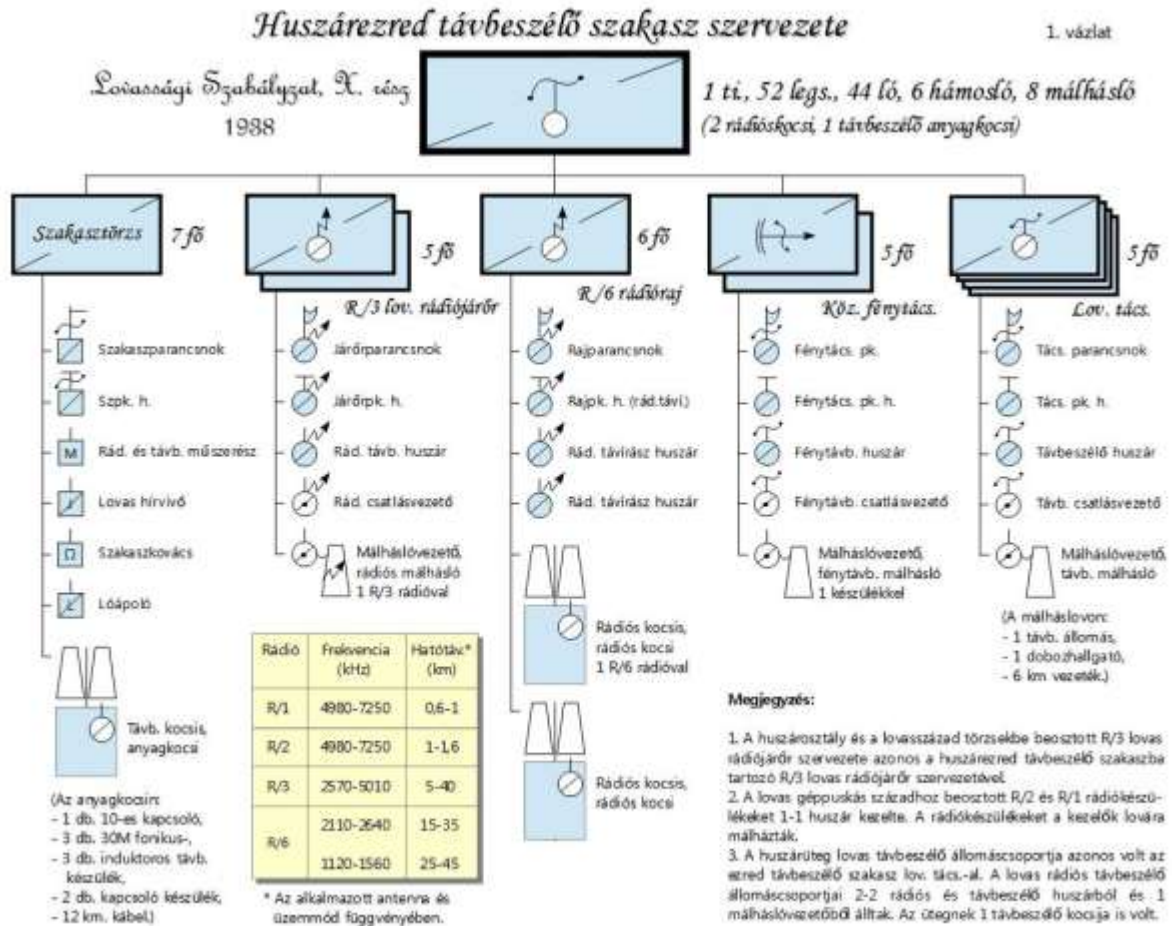
Az ezred vezeték nélküli híradásához R/1, R/2, R/3 és R/6 rádióberendezéseket alkalmaztak. Az R/1 és R/2 rádiókat a legalsó szintű híradásra tervezték. A készülékre szerelt keretantennával a 4980-7250 kHz frekvenciasávban üzemeltek. Hatótávolságuk alacsony, sík terepen 600 m (két R/1 között), 1000 m (R/1 és R/2 között), valamint 1600 m (két R/2 között) volt. A készülékeket a kezelő huszár lovára mállhálták. Az ezreden belüli híradás fő eszköze, az R/3 rádió, szintén amplitúdó modulált volt és a 2570-5010 kHz frekvenciasávban üzemelt. Hatótávolsága a 80 cm átmérőjű keretantennával 5-7 km (távbeszélő üzemmódban), illetve 8-10 km (távíró üzemmódban) volt. Magasantenna (3 m magas, 20 m hosszú T-antenna) alkalmazása esetén ezek a távolságok 15-20, illetve 30-40 km-re nőttek. A rádióhoz a 38 M távrésbeszélő berendezést 1939-ben rendszeresítették.

A hadosztály (dandár) belső híradásra szolgáló R/6 rádiókészülék az alkalmazott antenna függvényében két különböző (1,2 m átmérőjű keretantennával 2110-2640 kHz, magasantennával 1120-1560 kHz) frekvenciasávban üzemelt. Hatótávolsága távbeszélő üzemmódban 15 km, illetve 25 km, távíró üzemmódban 35 km, illetve 45 km volt.

A fénytávbeszélő eszközök hatótávolsága az adó és a vevő közötti optikai rálátás és kedvező időjárási feltételek esetén nappal 4-6, éjjel 7-10 km volt. A fényjelző berendezések csak távíró üzemmódban működtek.

A vezetékes eszközök között 30 M optikai elven működő (felvillanó ködfénylámpák jelezték a bejövő hívásokat) LB, CB és automata üzemmódban is használható 10-vonalas kapcsolóközpontot, 30 M fónikus és induktoros (majd 39 M) távbeszélő készülékeket, (főleg vonalvizsgáló járőrök által használt) dobozhallgatókat és (30 M és 36 M távbeszélő) vezetékanyagokat találunk.

A fentiekkel összhangban a huszárezred távbeszélő szakasza (1. vázlat) a szakasztörzsből (7 fő), két R/3 lovas rádiójárórból (5-5 fő), egy R/6 rádiórajból (6 fő), két közepes fénytávbeszélő állomáscsoportból (5-5 fő), továbbá négy lovas távbeszélő állomáscsoportból (4x5 fő) állt. A szakasztörzsbbe a szakaszparancsnok és helyettese, a rádió és távbeszélő műszerész, 1-1 lovas hírvivő, szakaszkovács és lóápoló, továbbá a kétfogatú távbeszélő anyagkocsit hajtó kocsis tartozott. Az anyagkocsin az ezredparancsnokság vezetékes anyagát (1 db. 10-es központ, 3-3 db. fónikus és induktoros távbeszélő készülék, 2 db. kapcsoló készülék és 12 km kábel) szállították.

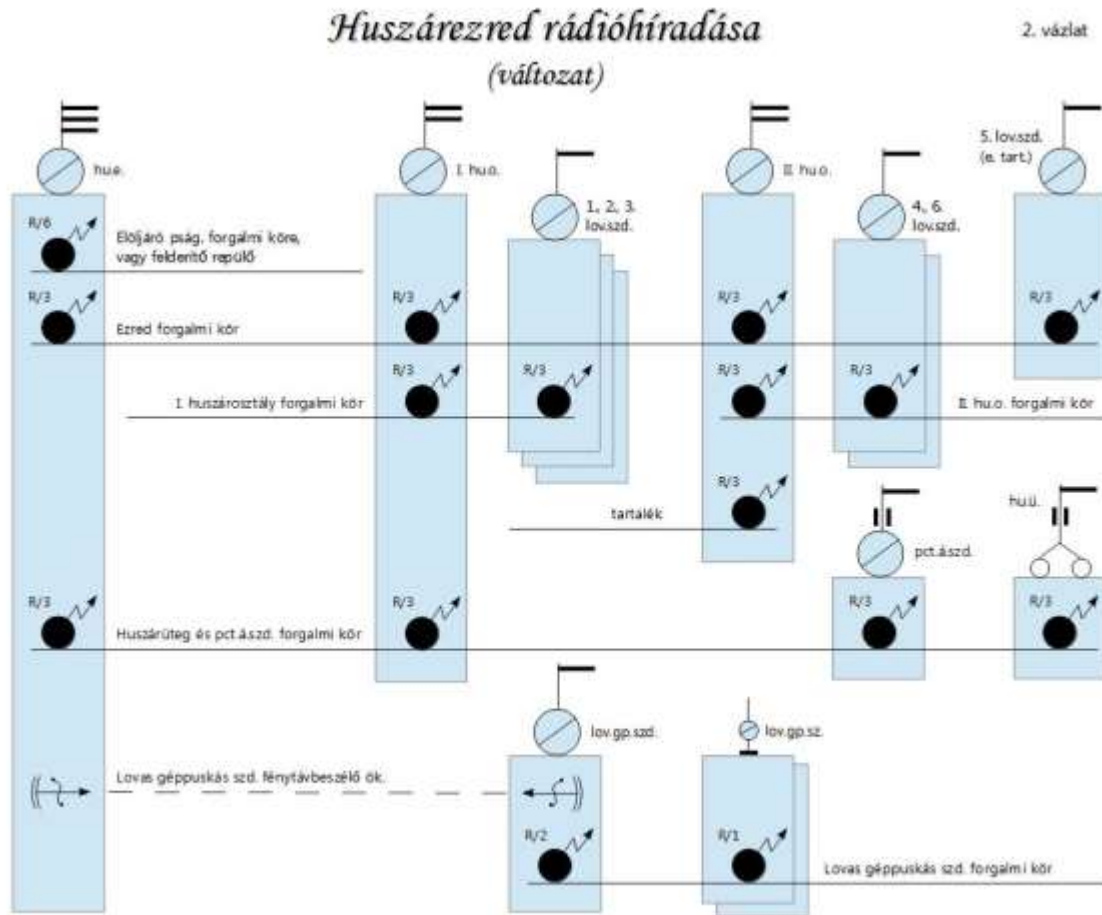

Az R/3 lovas rádiójárőröket rajparancsnok, rajparancsnok-helyettes, két rádiótávbeszélő huszár (egyikük a járőr lovait tartó ún. csatlásvezető volt) és egy málháslóvezető alkotta. Az R/3 rádiót egy rádiós málháslón szállították. Hasonló volt az állomáscsoportok szervezete is, csak fénytávbeszélő, illetve távbeszélő huszárok alkották. A távbeszélő állomáscsoportok málháslóvaira egy távbeszélő állomást, egy dobozhallgatót és 6 km vezetékét málházták. Az R/6 rádiórajban rádiótávíráshoz huszárok voltak. A rádiót és kiegészítőit két kétfogatú rádiós kocsin helyezték el.

A huszárezred állományában lévő huszárosztályok három, a lovasszázadok, továbbá a páncéltörő ágyús század egy R/3 lovas rádiójárőrrel rendelkeztek. A lovas géppuskás század törzset R/2, a szakaszait R/1 rádióval látták el. A huszárütegnek lovas távbeszélő állomáscsoportja és egy távbeszélő kocsija is volt. Az üteg lovas rádiós távbeszélő állomáscsoportjai 2-2 rádiós és távbeszélő huszárból és egy málháslóvezetőből álltak.

Az ezred híradását – az ezredparancsnok elhatározásával összhangban – az első segédtsiszt (a mai fogalmak szerinti törzsfőnök) feladatszabása alapján a távbeszélő szakasz parancsnoka (tiszt), az alosztályoknál a parancsnok szervezte meg.

A huszárezred híradásának gerincét a rádióhíradás (2. vázlat) képezte. A rádiókat forgalmi körökbe (rádióhálóba) szervezték. Az előjáró parancsnokság forgalmi körébe az R/6 rádióállomással léptek be. Ezzel a készülékkel tartották összeköttetést a felderítő repülőgéppel is. Az ezred forgalmi körét R/3 berendezésekkel tervezték, melynek vezető állomása az ezredparancsnokság álláspontján a távbeszélő szakasz egyik R/3 rádiójárőre volt. A forgalmi körbe az osztályparancsnokok (harccsoport-parancsnokságok), illetve a az ezred tartalékának R/3 készülékei tartoztak. Külön forgalmi kört szerveztek a tüzér alosztályokkal. Az osztályok (R/3) forgalmi körébe az alárendelt lovasszázadok, valamint tüzér alosztályok tartozhattak.

A géppuskás század forgalmi körét a századparancsnok R/2 és a két szakaszhoz rendelt R/1 rádiók képezték.

A közepes fénytávbeszélő állomáscsoportokat kiegészítésként használták osztályparancsnokok, vagy ezredközvetlen alosztályok irányában.

Vezetékes híradást ún. állandósultabb viszonyok között (elhelyezésben, védelemben) a távolság, a terep és a terepfedezet figyelembevételével alkalmazták. A vezetékes távbeszélő állomáscsoportok közül egy (esetleg kettő) az ezredparancsnokság központkapcsolóját és távbeszélő állomásait, szükség esetén a fénytávbeszélő állomás vezetékes meghosszabbítását telepítette és üzemeltette. A többi állomáscsoport a közvetlen nehézfegyverek parancsnokaival való híradásra, a rádióhíradás kiegészítésére (ún. súlyterületen) és tartalékként szolgált.

Menetek alatt egy oszlopon belül általában hírvivőket, több menetoszlop közötti összeköttetésre – előre meghatározott időpontban és terepszakaszokon – vezeték nélküli eszközöket alkalmaztak.

A híradást működtető híradó katonák (az akkori fogalmak szerint csapattávbeszélők) szolgálatban az őrszolgálattal azonos elbírálás alá estek. A légvédelmi és gázriadó jeleinek továbbítása elsőbbséget élvezett. Az ellenséges lehallgatás elleni védelem érdekében „teljes rádiótilalmat” vagy „rádiótilalmat vételkészséggel” rendelhetek el.

Összeállította: Mikita János nyá. altbgy.
az Egyesület Örökös Tiszteletbeli Fővédnöke

Források:

1. LOVASSÁGI SZABÁLYZAT (L.Sz.) I.-X. rész. A m. kir. H.M. kiadványa. (1938. évi 72.486/évi 6. számú H.M. rendelethez)
2. Katonai Zseb-Lexikon, 1939
3. HARCÁSZATI SZABÁLYZAT (H.Sz.) I. rész. (A m. kir. H.M. 43.000/el. szab. szerk. 1939. sz. körrendeletéhez)
4. Balás B. Dénes – Dr. Rajnai Zoltán: Magyar katonai rádióállomások és rádiókészülékek 1914-1945
5. 64.424/el. 7/ö. - 1939. számú körrendelet. (Honvédségi Közlöny, 1939, 25. szám.)
6. 64.791/el. 7/ö. - 1939. számú körrendelet. (Honvédségi Közlöny, 1939, 33. szám.)